

Список використаних джерел

1. Демська-Кульчицька, О.М. (2004). Дещо про класифікацію текстових корпусів. *Наукові записки*. Серія: Мовознавство 1 (11). (сс. 153–157).
2. Francis, W. (1991). Language Corpora B.C. In: *Directions in Corpus Linguistics* Proceedings of Nobel 82, Stockholm, 4–8. August. (pp. 35–60). Berlin.
4. Meyer, Ch.P. (2004). *English Corpus Linguistics. An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

**О.В. Маньковська, викладач
кафедри англійської філології
НПУ імені М.П. Драгоманова**

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО І КОРПУСНИЙ ПІДХІД

Використання методів корпусної лінгвістики у перекладознавстві є **актуальним** з огляду на повсюдність комп'ютерних технологій і зростаючу ефективність застосування різних мовних корпусів для вирішення прикладних задач, зокрема поліпшення якості перекладу. **Метою** розвідки є окреслення можливостей використання методів корпусної лінгвістики в перекладознавстві.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: проаналізувати поняття “лінгвістичний корпус”; розглянути основні завдання корпусної лінгвістики в теоретичному і практичному перекладознавстві.

Спілкування людей проходить в рамках різних соціальних ситуацій, які створюються людьми та вступають в акт комунікації. Відтак навчання спілкуванню, пов'язано з навчанням аналізу і розумінню мотивів вчинків людей, враховуючи при цьому місце мовної діяльності в людському житті взагалі і фактори, які здійснюють на неї найбезпосередніший вплив.

Перекладознавством називається наука, що досліджує проблеми перекладу, основні етапи його становлення та розвитку, його теоретичні основи (загальні і приватні), методику і техніку процесу перекладу, формування

перекладацьких навичок і вмінь передачі інформації з однієї мови на іншу, в усній та письмовій формах. Таким чином, основна специфіка перекладознавства полягає у вивченні мовленевої діяльності у двомовній ситуації, коли процес спілкування (усний та / або писемний) здійснюється засобами двох мов.

Корпусна лінгвістика – це розділ комп'ютерної лінгвістики, що займається розробкою загальних принципів побудови і використання лінгвістичних корпусів (корпусів текстів) із застосуванням комп'ютерних технологій. *Лінгвістичним, або мовним, корпусом текстів* вважається великий, представлений в автоматично зчитуваному форматі, уніфікований, структурований, розмічений, філологічно компетентний масив мовних даних, призначений для вирішення конкретних лінгвістичних завдань. Корпусна лінгвістика зробила можливим уточнення результатів і висновків, раніше проведених досліджень мови, а також проведення нових, більш широких та системних за обсягом мовного матеріалу лінгвістичних досліджень.

У центрі уваги корпусної лінгвістики виявилася мовна особистість, тобто її мовна діяльність, масова комунікація та проблематика її опису.

Головна мета корпусної лінгвістики – це лінгвістичний опис мовної системи (підхід від конкретного вивчення комунікації людей), особливий спосіб відображення мовного матеріалу в корпусі текстів, який може використовуватися в свою чергу іншими мовознавчими дисциплінами.

Методи корпусної лінгвістики отримали досить широке застосування в перекладознавстві. Згідно з результатами проведеного дослідження, до основних можливостей їх використання відносять виявлення частотності вживання і сполучуваності мовних одиниць, динаміки зміни контекстів, синтаксичних і граматичних конструкцій, а також лексичного складу мови. *Корпус* є лінгвістичною базою для пошуку прикладів контекстуального вживання мовних одиниць та їх перекладів, визначення поширеності мовного феномена в досліджуваній мові, а також зіставлення текстів різної тематики, авторів, жанрів і стилів. Для підтвердження можливості практичного

застосування теоретичного матеріалу розглянемо фрагмент корпусного дослідження, спрямованого на пошук і аналіз українських відповідників англійського прислівника “*anyway*”. Інформація про функції “*anyway*” вказана в обмеженій кількості словників і не є вичерпною, а, отже, в більшості випадків перекладач змушений здійснювати контекстуальний переклад. Для прикладу було виявлено 19 фрагментів тексту, що містять прислівник “*anyway*”. Це дозволяє запропонувати деякі перекладацькі рішення та суб’єктивні вказівки до внесення певних виправлень. Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що оптимально підібраними перекладами прислівника “*anyway*” є такі варіанти: “у будь-якому випадку”, “все одно”, “взагалі”, “так чи інакше”, “гаразд”, “коротше кажучи”. Можливість використання нульового перекладу також залишається на розсуд перекладача.

Висновки. Проведене дослідження свідчить про те, що корпуси є безцінними джерелами емпіричного матеріалу як для лінгвістики в цілому, так і для перекладознавства зокрема. Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу і зміцнення корпусної лінгвістики як науки відкриває подальші **перспективи** для широкого застосування корпусів текстів, у тому числі для прийняття успішних перекладацьких рішень.

Список використаних джерел

1. Бабенко, В.М. (2007). *Художній переклад: історія, теорія, практика*: [навч. посіб.]. Ч. 1. Українська перекладацька школа. (с. 45). Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. Кіровоград,.
2. Демська-Кульчицька, О. (2005). *Основи національного корпусу української мови* (с. 219). Київ: Інститут української мови національної академії наук України; Либідь.
3. Широков, В.А., Бугаков, О.В. та ін. (2005). *Корпусна лінгвістика* (с. 471). Київ: Довіра.

4. Orpin, D. (2005). Corpus linguistics and critical discourse analysis: examining the ideology of sleaze. *International Journal of Corpus Linguistics*. (pp. 37–61).

Б.О. Назаров, аспірант
НПУ імені М.П. Драгоманова

КРИТЕРІЇ ДИФЕРЕНЦІЮВАННЯ В ЛІНГВІСТИЦІ МОДАЛЬНИХ І ДИСКУРСИВНИХ ЧАСТОК В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Проблема розмежування модальних і дискурсивних часток у німецькій мові є *актуальною*, оскільки вживання їх є доволі специфічним в повсякденному житті, а відтак потребує розгляду співвідношення дискурсивних маркерів і дискурсивних часток.

Метою розвідки є встановлення критеріїв розмежування класів модальних і дискурсивних часток.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких *завдань*: проаналізувати модальні і дискурсивні частки в загальній групі часток; продемонструвати властивості дискурсивних часток як відокремленого класу слів.

У німецькій лінгвістиці при вивченні модальних часток дослідники віддають перевагу останнім часом терміну *Modalpartikeln*. Модальні частки *Modalpartikel* називаються в німецькій мові також *Abtönungspartikel*.

При використанні модальної частки в реченні підтверджується, що інформація відома як автору, так і адресанту. Таким чином, модальна частка є основним способом введення “прагматичного сенсу” (pragmatic pretext), який в залежності від часток буде варіюватися (Diewald, 2013).

Ще один клас часток – дискурсивні. Між модальними і дискурсивними частками межа невелика, вони близькі між собою. Часто називають модальні частки дискурсивними і навпаки.